జోక్ బాక్స్

"రోజూ మందు కొట్టగలిగిన వాడు మందు భాగ్యుడు. ఆ స్తోమత లేని వాడు మందభాగ్యుడు. హెహెహె" అని నవ్వాడు సాయిరాం. వాడెప్పుడూ జోక్స్ వేస్తూనే ఉంటాడు కాని మద్య సాన్నిధ్యంలోనే పరిపూర్ణత్వం. వాడి చమక్కులకి సీసాలు బద్దలవుతాయి.

"అదే మరోలా చెప్పాలంటే ఎంత కర్కోటకుడి హృదయమైనా బాటిల్ సాయంతో స్నేహపు బాటలు వేస్తుంది" అన్నాడు ఇస్మాయిల్.

"మందు లేని దేవుడు మనిషి కెందుకో మం దిచ్చాడు" అని రాగయుక్తంగా ఆత్రేయ పాటకి పేరడీ కట్టాడు బుజ్జి.

తన ఇంట్లో ఈ పార్టీ (సాయిరాం మాటల్లో హవుస్ హార్మింగ్ పార్టీ) ఎరేంజ్ చేసిన బుచ్చిరాజు మాత్రం సీలు తియ్యని విస్కీ సీసాలా నిశ్చలంగా కూర్చున్నాడు.

'ఎవరెన్ని జోకు లేసినా నన్నంటవు' అన్నట్లు డిమ్‌గా చూస్తూ, మధ్య మధ్య వంటింట్లో కెళ్ళి ఐస్ క్యూబ్ లు, చిప్స్ వగైరాలు తెచ్చి పడేస్తున్నాడు. ఆదేదో యోగసాధన అన్నట్లు గంభీరంగా మొహం పెట్టి తన గ్లాస్ ఖాళీ చేస్తున్నాడు.

మూడు పెగ్గులు దాటి మూడ్స్‌లో కొచ్చింది పార్టీ.

"నవ్వని వా డజ్ఞుడంగు
నవ్వినచో నాపరాతి మొహాలు సైతం
పువ్వుల వలె ఫుల్‌ఫిల్ ఐ
ఫుల్ బాటిల్ పగిది పాడు కదరా సుమతీ!" అని పద్యం కట్టాడు గోవిందరావు.

"వా డనలే కుకవి., మందు సందులో కుక్క మొరిగా డంటే కరిచినట్లే. నవ్వరా బుచ్చి శ్రేష్ఠీ! ఇప్పుడైనా నవ్వక తప్పదు" అని బుచ్చిరాజుని బతిమాలాను నేను.

"నే న్నవ్వను" అని వాడి తరపున ప్లే బాక్ చెప్పాడు బుజ్జి.

బుచ్చిరాజు నవ్వలేదు. నిశ్శబ్దంగా గ్లాసులు నింపుతున్నాడు. ఎందుకో నా నిషా నిమిషాల్లో దిగిపోయింది. బుచ్చిరాజు నా బాల్య స్నేహితుడు - మందు పేరు వినని రోజుల్నించీ.

చిన్నప్పుడు బుచ్చిరాజు నా అభిమాన కవి. ఎప్పుడూ కవిత్వం ఆలోచిస్తూ, కవిత్వమే మాట్లాడుతూ అందర్నీ అటు లాగేసేవాడు. కాలేజీ రోజుల్లో రాయడమూ మొదలెట్టాడు. తరవాత వాడికి చాలా మంచి జాబ్ దొరికింది; అంతకంటే మంచి పెళ్ళాం కూడా దొరికింది. ఆమె

పేరు సుందరమ్మ. (పెళ్ళి శుభలేఖల్లో 'కవిత' అని వేశారు. అది వేరే సంగతి)

ఆ తర్వాత ఉద్యోగాలు వాణ్ణి ఓవేపూ, నన్నోవేపూ విసిరేశాయి. అయిదారేళ్ళ తర్వాత మళ్ళీ ఈ ఊళ్ళో చేరాం. నాలుగు నెలల్లో పదమూడు పార్టీలు గడిచాయి. ఇన్నాళ్ళలోనూ వాడు నవ్వగా చూడాలనే నా ముచ్చట తీరలేదు.

బుచ్చిరాజుది చాలా తిరుగుబోతు జాబ్. మరేం లేదు కంపెనీ కారులో హాయిగా తిరగచ్చు. తరచూ మా ఇంటికి వస్తూండేవాడు. పార్టీలకు తీసుకెళ్ళేవాడు. కవిత, గిరిజ (మా ఆవిడ) చాలా ఫ్రెండ్స్ అయిపోయారు.

ఓరోజు వాడి కూతురు పుట్టిన రోజుని భోజనానికి వెళ్ళి వస్తుంటే "మీ ఫ్రెండేమిటి? కుహనా విప్లవ కవిలా గ్రిమ్‌గా ఉంటాడు. ఎప్పుడూ నవ్వడేం? కాశీలో వదిలేశాడా?" అంది గిరిజ.

నేను ఏం చెప్పాలో తెలీక "హుఁ" అన్నాను.

"పెద్ద పెద్ద ఆఫీసర్లకి, ముఖ్యంగా ఐ.పి.ఎస్. వాళ్ళకి ఎక్కడ నవ్వాలో, ఎంత నవ్వాలో గవర్నమెంటు రూల్సుంటాయట. నిజమేనా?" అంది మోచేత్తో నా పక్కని పొడిచి.

"కవిత గార్ని అడక్కపోయావా?"

"ఇంకా నయం. మీరే చెప్పడం లేదు. ఆవిడ చెపుతుందా?"

"మగవాళ్ళంతా ఒక వర్గమని కదూ నీ ఉడుకు! అయితే చెప్తా విను. ఈ వర్గ సమాజంలో ఆర్థిక సంక్షోభంలో సామాజిక స్పృహ ఉన్నవాళ్ళు నవ్వకూడదట. ఈ దోపిడీ వ్యవస్థ మారేదాకా అంతే అన్నాడు బుచ్చి" అన్నాను సగం సీరియస్‌గా, సగం జోక్‌గా.

"ఏడిశాడ్లెండి! ఈ దోపిడీ వ్యవస్థలో కంపెనీ ఖర్చు మీద కార్లో ఊరేగచ్చు. గంగా ప్రవాహంలా విస్కీ తాగచ్చు. నవ్వడం మాత్రం నిషేధం. పాపం అతగాణ్ణి చేసుకుని ఏం వేగుతోందో ఆ అమ్మాయి? అతని హోదా, అందం చూసి ఏం కలలు కందో పాపం! అన్నీ ఇగిరిపోయాయి." గిరిజ గొంతు రుద్ధమైంది.

ఈ హఠాత్పరిణామానికి నేను ఉలిక్కి పడ్డాను. రిక్షావాలా కూడా వెనక్కి తిరిగి ఓదార్పుగా ఓ చూపు విసిరి స్పీడు పెంచాడు.

ఆ రాత్రి నాకు చాలాసేపు నిద్రపట్టలేదు.

కవిత సమస్య ఏమిటో? తెల్లని రంగు, సన్నని నడుము, వైన్ గ్లాస్ మొహం. ఎప్పుడూ ఆశ్చర్యంగా చూస్తున్నట్లు విప్పారిన కళ్ళు.

* * *

"కళ్ళజోడు పెట్టుకుంటే నప్పదుట." ఉతికి ఆరేసిన దుప్పటప్లు చంకన పెట్టుకుని వస్తూ అంది గిరిజ.

"ఎవరు?"

"మీ ఫ్రెండ్ గారి పెళ్ళాం."

"అయితే శాస్త్రి గారి దగ్గరకు తీసుకెళ్ళు. ఆయన కళ్ళని బాగుచేసే ఎక్సర్‌సైజులేవో నేర్పుతున్నారుట. నవ్వడం నేర్పే ఎక్సర్‌సైజులు కూడా నేర్పుతారేమో. బుచ్చిగాణ్ణి కూడా

బాగు చేయచ్చు."

ఆ తర్వాత మూడో రోజు ననుకుంటాను బుచ్చిరాజు కారులో ఇంటికొచ్చిన గిరిజ చేతిలో ఓ పుస్తకం ఉంది. దాన్ని నా ఒళ్ళో పడేసి కుర్చీలో కూర్చుందామె.

నేను చదువుతున్న పేపర్లోంచి తొంగి చూసి "ఏమి టా బుక్కు? 'బెటర్ నైట్ వి థౌట్ గ్లాసెస్' కదూ. గ్లాసెస్ అంటే మందు గ్లాసులు తాగక్కర్లేకుండానే మెరుగైన రాత్రి అని అర్థం! బాగుంది. ఇదెక్కడ దొరికింది నీకు?" అన్నాను జోక్‌గా.

"అయితే మీ కళ్ళు పరీక్ష చేయించుకోండి. బెటర్ నైట్ కాదు స్వామీ బెటర్ సైట్. అంటే చూపు. కళ్ళజోడు లేకుండా మెరుగవుతుందిట. శాస్త్రిగారు ఇచ్చారు. కవితతో పాటు నాకూనూ."

"నీ కెందుకు మధ్యని?"

"మీ కిమ్మని. మీకు దృష్టి దోషం ఉందిట. జ్వరానికి మందు కావాలన్నా సారాయి గుర్తొస్తుందిట మీకు. మీ మగాళ్ళంతా ఆడవాళ్ళని కేవలం ఆటబొమ్మల్లా చూస్తారని. అదీ అసలు దృష్టి దోషం" అని ఓ చురక వేసింది మా ఆవిడ.

"తప్పేముంది? మహాకవి పర్మిషన్ ఉంది ఈ దృష్టికి. "అందాల బొమ్మతో ఆటాడవా" అనే పాట ఆయనే రాశారు".

వినకుండా గిరిజ ఇంట్లోకి పారిపోయినా నేను పాట ఆపలేదు. "అందాల బొమ్మతో ఆటాడవా/పసందైన ఈ రేయి నీదోయి స్వామీ / కనులు చేపలై గంతులు వేసే / మనసు తోటలో మల్లెలు పూసె ..." శ్రీ శ్రీ గారి శృంగార కవిత.

"ఈ కవితకు ఇజాల కళ్ళజోడు నప్పదు. వస్తువులు అప్పుడప్పుడు పగలూ, రాత్రీ ఎందుకు? సూర్యుడివి సెగలు, చంద్రుడివి పగలు. అన్నం పెట్టే సూర్యుడు విందు, అందం పెట్టే చంద్రుడు మందు."

ఇవన్నీ వినడానికి గిరిజ లేదు కనుక ఇదే బాణీలో గట్టిగా ఆలోచించాను.

* * *

"ఎక్సర్‌సైజుట. గాడిద గుడ్డు" అన్నాడు బుచ్చిరాజు. ఆరోజు మిగతా ఫ్రెండ్స్ (వాళ్ళ లివర్ పుణ్యమా అని) గైరు హాజరు. మేం ఇద్దరమే కూర్చొని తాగుతున్నాం.

"హేవిటీ హంటున్నావు?" మత్తు నటించాను అలాగైనా వాణ్ణి నవ్వించాలని.

వాడా నా ఎత్తులకి లొంగేది! ఏ మాత్రమూ కంగలేదు. ఎంత క్రైసిస్ వచ్చినా తొణకడు, బెణకడని వాడికి కంపెనీలో పెద్ద పేరుంది. అది ఊరికే వస్తుందా?

"పాదాలు అరడుగు దూరంలో పెట్టి నిలుచోవాలి. నడుం పై భాగం కుడి నుంచి ఎడమకీ, ఎడమ నుంచి కుడికీ గుండ్రంగా తిప్పాలి. చేతులు ఫ్రీగా వదిలేయాలి. కవిత చేస్తోందిలే. అదోపిచ్చి. ఉదయం పావుగంట, సాయంత్రం పావుగంట. ఆ తర్వాత పామింగ్. అర చేతుల్ని దొప్పలా చేసి కళ్ళని కప్పేలా పెట్టి కూర్చోవాలి ...స్టుపిడిటీ. అలా చేస్తే కళ్ళ జబ్బులు పోతాయని ఆ శాస్త్రిగారి ఉవాచ."

కవిత కళ్ళకి చేసే కసరత్తు ఇది!

"మంచిదేగా?" అన్నాను.

"నీ కేం, పైన కూర్చొని ఎన్నైనా చెప్పచ్చు. నాకు అన్నీ పనులకీ అడ్డే ఆవిడ వ్యాయామం. కాఫీ లేటు, భోజనం లేటు, సినిమాలకి టైం లేదు. రాత్రి తొమ్మిది కాకుండా గుర్రుకొట్టి నిద్దరోతోంది."

"ఇన్నాళ్ళూ నిద్రపట్టేది కాదుగా!"

"మరి నాకు నిద్ర పట్టదుగా, ఆవిడ గుర్రు వింటూ! కృష్ణా రామా అనుకోవాలి అర్ధ రాత్రి దాకా."

అప్పుడు ఆరో పెగ్ పూర్తయ్యాక తన వైవాహిక జీవితంలోని కొన్ని చేదు విషయాల్ని మొదటిసారిగా ప్రస్తావించాడు వాడు. ఇంకెవరికీ చెప్పకూడదు వాటిని. నాకు డ్రింక్ గొంతు దిగలేదు. బుచ్చి మాటల ప్రకారం అన్ని పెళ్ళిళ్ళూ ఫెయిల్యూరే.

"నువ్వు కవివి కదురా, ఆమె కవిత! ప్రేమించి పెళ్ళాడేవు..." అని నేనంటుంటే,

"అదే పొరపాటు. ఫస్ట్ అండ్ లాస్ట్ మిస్టేక్. ఈ దేశంలో ఆడవాళ్ళకి ప్రేమ పొందే అర్హత లేదు. వట్టి జడప్రాణులు. వీనస్ విగ్రహానికి చేతుల్లేకుండా నిర్మించాడు – వాడు తెల్లవాడు కనుక. అదే మన శిల్పులైతే చేతులూ, కాళ్ళూ లేకుండా చిత్రించాలి హిందూ స్త్రీని ... జడత్వం! ఏ వాంఛలూ ఉండవు వీళ్ళకి."

నాకు నిషా పూర్తిగా దిగిపోయింది.

"మీ ఆవిడ చిన్నప్పుడు డాన్స నేర్చుకుందిట" అన్నాను.

"అ వేం గుర్తు చేయకు బ్రదర్. కవిత కిప్పుడు కాళ్ళు లే వనుకో!" వాడి ఏడుపు నేను పైకే ఏడిచేశాను.

* * *

మరో నాలుగు మందు పార్టీలు గడిచాక, ఓ రోజు మధ్యాహ్నం ఫోన్ చేశాడు బుచ్చిరాజు. ముందు పోల్చుకోలేకపోయాను వాడి గొంతుని. సొరగ్లాసులో ఐస్ క్యూబ్ గలగలలా ఉంది.

"ఏమిటోయ్ విశేషం. ఫారిన్ సరుకేమైనా ...?"

"అదే అనుకో. కాని అది వేరు. నీలాంటి వాళ్ళకి దొరికే మందు కాదులే. తప్పకుండా వస్తావుగా సెవెన్ థర్టీ షార్స్. గిరిజ గారినీ, పిల్లల్నీ కూడా తీసుకురా!" అని ఫోన్ పెట్టేశాడు వాడు. అంతసేపు ఉబికి వచ్చిన వాడి నవ్వు ఇంకా ఫోన్ లో ప్రతి ధ్వనిస్తున్నట్లే ఉంది.

ఆ సాయంత్రం మా పిల్లలకి స్కూల్లో ఆటల పోటీ పెట్టారు. నేనూ, గిరిజా వెళ్ళాం.

ఆటలు చూస్తున్నానే గాని మనసులో ఏదో మూల బుచ్చిరాజు, కవిత మెదులుతూ ఉన్నారు. ఫోన్ లోని వాడి నవ్వే ముసురుకుంటోంది తలచుట్టూ. పిల్లల మ్యూజికల్ ఛెయిర్స ఆట చూస్తుంటే కొత్త కళ్ళతో చూస్తున్నా ననిపించింది. బుల్లి బుల్లి పాదాలను విసురుకుంటూ పొట్టి పొట్టి పరుగులు. వాళ్ళ కదలికల్లో ఎందు కంత అందమో అంతుపట్టదు. ఆ నడకలోని అమాయకత్వమా? జీవితం అంటే చలనమే కదోయ్ చెవలయ్యా – అని వేదాలు వెక్కిరిస్తూ

చెపుతున్న మూగ సందేశమా? ప్రాణ శక్తి సృష్టిలో అణువణువైనా అహర్నిశలూ చేస్తున్న లాస్యానికి మానవ రూపమా? శంకరాభరణ రాగంలో మంజుభార్గవి పెదాల పదనిసలా? రాజ్ కపూర్ సినిమాల్లోని శంకర్ జైకిషన్ ఎకార్డియన్ విరుపులా? లేడి పిల్లల పరుగులా? ఉడత అమాయకపు దోబూచులా? ఏమిటీ ఆ చిన్నారి పిల్లల చిట్టి అడుగుల సంకేతం?

ఆ తర్వాత అదే ఆటలో టీచర్లు పాల్గొన్నారు. కళ్ళజోళ్ళ వాళ్ళు, కాళ్ళనొప్పుల వాళ్ళూ, బొజ్జలున్నవాళ్ళూ, తలలు నెరసినవాళ్ళూ - పాట వస్తున్నంత సేపూ గుండ్రంగా కుర్చీల పక్కని తిరుగుతుంటే అందరూ బాపూ బొమ్మలైపోయినట్లు అందరి వయసూ ఆరేళ్ళే అయినట్లు, అందరి మనసులూ జానకి పాటైనట్లు, అందరి ప్రాణం వెన్నెల వెలుగైనట్లు.

నాకు భరించలేని ఆనందంతో కళ్ళు తడిసిపోయాయి. కాళ్ళు నా వశం తప్పి నేలమీద డోలు వాయించాయి.

ఎలాగో కల పూర్తయింది. తరువాత మీటింగ్, ఉపన్యాసాలు, బహుమతి ప్రదానం. పిల్లలు ఇంకా ఎగురుతూనే ఉన్నారు. వాళ్ళని బుచ్చిరాజు పంపిన కార్లోకి లాగడానికి తాతలు దిగొచ్చారు.

కారులో గిరిజతో చెప్పాను - "ఇవాళ బుచ్చిగాడు నవ్వాడోయ్."

"కల లాంటిదే. కాని నవ్వలేని నిజం కంటే నవ్వులున్న కలే నయం. ఆ మాటకొస్తే కలలు మాత్రం నిజం కాదేమిటి? పాపం మీ ఫ్రెండు కేమైందో! మతి చలించలేదు కదా?" జాలి నటించింది గిరిజ.

స్కూల్లో గంట క్రితం చూసిన 'మ్యూజికల్ ఛైర్స్' ఆట ఇంకా నా కళ్ళ వెనకాల తిరుగుతూనే ఉంది.

ఇంటి ముందు కారు ఆగగానే బుచ్చిరాజు పరుగెత్తు కొచ్చాడు. నవ్వుతూ సొట్టలు పడిన వాడి బుగ్గలు షాంపేను బుడగల్లా ఎగురుతున్నాయి.

"ఏమిట్రా? నీకు పిచ్చెక్కిందా అంటోంది గిరి" అన్నాను.

"ఎవడి పిచ్చి వాడికానందం. ఒకరి ఆనందం మరొకరికి పిచ్చి. ఒరే! ఆ బెటర్ సైట్ శాస్త్రిగారు కూడా పార్టీకి వచ్చారీవేళ. వెధవ్వేషాలు వేశావంటే నీ కళ్ళజోడు లాగేసి నిన్ను కూడా డాన్స్ చేయమంటారు జాగ్రత్త!" అన్నాడు బుచ్చి.

"డాన్సేమిటి? ఆయన కళ్ళ డాక్టరే కాకుండా డాన్సు మాస్టారు కూడానా?" అన్నాను.

"తర్వాత ..." అన్నాడు వాడు.

అందరం పార్టీ గదిలో చేరాం. నిలయ విద్వాంసు లందరితోపాటు గజం బద్ద మింగేసినట్లు నిటారుగా కూర్చున్న శాస్త్రీజీ కూడా కనిపించారు. గ్లాసులు, సీసాలు గలగలా వచ్చేస్తున్నాయి.

ఎప్పుడూ లేనిది కవిత కూడా అక్కడికి వచ్చి అన్నీ అమరుస్తోంది.

పార్టీ మొదలు కాగానే మహిళ లిద్దరూ తుర్రుమన్నారు.

బుచ్చిరాజు సోడా మాత్రం తాగి ఆ 'నిషా'లో సోడా బుడగల్లా పేలుతున్నాడు. అస్తమానమూ నవ్వేస్తున్నాడు. మిగతా అందరూ కలిసి పెగ్గుకి పదిసార్లు నవ్వితే వాడు ఇరవై జోక్‌లు వేస్తున్నాడు. శాస్త్రీజీ సగర్వంగా అందరివైపూ చూస్తూ తన గొప్పతనాన్ని ప్రదర్శిస్తున్నాడు. ఆయనని తాగమని నేను రిక్వెస్ట్ చేస్తే "యధార్థవాదీ మందు విరోధీ! అన్నారు పెద్దలు. నాకు వేదాల్లోని సోమరసం తప్ప మరో డ్రింక్ పడదు" అని నేర్పుగా తప్పించుకున్నారు.

బుచ్చిరాజు జోకులతో నా కడుపు నిండిపోయింది మధ్యలో అందరూ మందులో మునుగీత కొడుతున్న అదను చూసి బుచ్చిరాజును బయటకు లాక్కెళ్ళి చెడామడా ప్రశ్నలు వేశాను.

"అంతా శాస్త్రీజీ దయరా! ఆయన కవితకు నేర్పిన ఎక్సర్‌సైజ్ గొప్ప మిరకల్ చేసింది .. తర్వాత చెప్తాలే" అన్నాడు మురిపెంగా.

ఇంటికెళ్ళాక గిరిజ చెప్పింది. కవిత కళ్ళ ఎక్సర్‌సైజ్ తనూ చేసి చూపించింది. "నడుమూ పై భాగం అటూ ఇటూ తిప్పాలి. చేతులు ఫ్రీగా ఒదిలేయాలి" అంటూ చేసి చూపిస్తుంటేనూ, గిరిజ కళ్ళు చేపల్లా ఆడడం చూస్తుంటేనూ నాకు చెప్పలేని హాయి కలిగింది.

"కవితకు డాన్స్ నేర్పించారు కాని పెళ్ళయ్యాక ఇంట్లో ఎలా చేయడం అని సిగ్గుపడేదండీ. ఈ కళ్ళ ఎక్సర్‌సైజ్ డాన్స్ కాదుగా? అంచేత శ్రద్ధగా చేయడం మొదలెట్టింది. అది ఓ రోజున మీ ఫ్రెండ్ చూశాడుట. అంతే! ప్రేమలో పడ్డాడు."

"గొప్ప పనే చేసింది. ఆ డాన్సేదో ముందే చేసి ఉంటే వాడీ నవ్వు నిషేధం ప్రకటించేవాడు కాదుగా!"

"కవితకి అలాగని ఎలా తెలుస్తుంది చెప్పండి? ఆయనకి ఆవిడ డాన్సు నేర్చుకున్నది కనుక తను అడక్కుండానే డాన్స్ చేస్తున్నట్లు నడవాలని ఉండేదిట. ఎవరికీ తెలీదు కాని మీ మగాళ్ళకి సిగ్గెక్కువండీ. అడిగితే పరువు నష్టం అనుకుంటారు. మగమహారాజులకి పెళ్ళాలు అన్నీ అమర్చిపెడితే చాలదు. రోజూ దొమ్మరాట కూడా ఆడాలని మనసు! ఎంత స్వార్థం?"

(ఆంధ్రప్రభ సచిత్ర వారపత్రిక, 15-8-90)

★